

CERKVENI GLASBENIK.

Organ Cecilijinega društva v Ljubljani.

Izhaja po enkrat na mesec in velja za celo leto z muzikalno prilogo vred 2 gold.,
za ude Cecilijinega društva in za cerkve ljubljanske škofije 1 gold. 50 kr.

Vredništvo in upravnništvo je v hiši „Katoliškega društva rokodelskih pomočnikov“,
Poljske ulice št. 10.

IX. občni zbor „Cecilijinega društva“ v Ljubljani dné 29., 30. in 31. avg. 1892.

Še nobedenkrat do sedaj nisem s takim veseljem sestavljal zapisnik občnega zbora Cecilijinega društva, kakor letos. Saj veste, kako je bilo prejšnja leta.

Žalostno je bilo videti nam iz dežele, kako malo se zmeni mestna gospóda za umetno, klasično petje. Mi smo trčili čas in denar, da bi kaj vzornega slišali; oni pa imajo vse to doma, zastonj, brez truda, brez zane-marjanja svojih dolžnosti, in taka mlačnost! In letos? — Kaka gnječa v prostorni stolnici že v ponedeljek 29. avg. ob 5. uri popoldne pri blagoslovu. Vdeležencev katoliškega shoda še polovica ni dospela, nekatere so razni opravki zadrževali. Takoj s kolodvora tudi ne moreš kar v cerkev; kam boš dejal prtljago. Program ni bil kaj obširen ali posebno vabljev — in vendar toliko odličnega občinstva! Kaj pa še le v torek in sredo! Že pred osmo uro sem hitel v cerkev da bi si izbral prostor, kjer se bolj natanko razločijo posamezni glasovi, ali gnječa je bila tolika, da ni bilo mogoče naprej. Skozi zakristijo moram, da si pred velikim altarjem dobim kraj brez drenja.

In zopet kako petje? Stolni zbor že poznam, saj sem bil njega dni sam njegov ud. To so Vam res izborni pevci, ki iz ljubezni do Bogá in lepe umetnosti delujejo požrtovalno. Ni bil sicer letos tako polnoštevilen slišati, kakor ob drugih prilikah, a pomniti moramo, da sedaj so počitnice, ko vsakteri rad otrese mestni prah in si kje na deželi išče oddihljeja trudnim pljučam.

Kako proseče mило končal se je „Kyrie“, kako navdušeno veličastno je nehala „Gloria“ in dolgi pianissimo v „Agnus“ je kaj lepo naznanjal „pacem“, složnost in mir tukaj, počitek in zasluženó plačilo tam. Kaj naj rečemo o o Gallus-ovem „Laus et perennis gloria?“ Da, to je klasika, to je glasba, katere toliko let niti poznali nismo! Kako ljubeznjivo sta oba zbora ponavljala „in saeculorum saecula!“ Škoda da je bilo tako naglo končana.

Presenetilo me je petje in orglanje v nunski cerkvi. Ne zamerite, če sem odkritosrčen. Velikrat sem že kot dijak poslušal, kako petje se razlega raz samostanski kor; ob posebnih slovesnostih sem še radovedno nategnil

ušesa, češ zdaj le bode kaj vzornega, klasičnega. Navadno pa sem se go-ljufal. Ne rečem, da je bilo slabo petje, vsaj iz srca jim je prišlo: a napredka nisem opazil nobenega. Verjemite mi, da tudi letos sem zmajeval z glavo, popraševal sem se, čemu vabijo nas ravno v to cerkev, in še tako ob-širen in težaven program! Hočejo li nam pokazati samo nove orgle, tedaj reklama, propaganda za Goršiča? Še le ko vidim v cerkvi toliko ljudstva, sem omáhoval v svojem pesimizmu, še bolj ko slišim predigro: Nezaupnost je pa takoj minula, ko se oglasi koral in čveteroglasno „Anima Christi“. V tako kratkem času nisem še opazil po Slovenskem nikjer toliko napredka, kakor pri nunskem zboru. Moja sodba na koncu je bila: „Tako petje res zasluži takih orgel!“

Koliko truda je bilo treba! Organista*) sicer ne poznam, a dobil sem pred njim respekt. Sam sem si včasih domišljeval, da imam kaj gibčnosti v prstih, igral sem težko Bach-ovo fugo tudi na glasovir, a znani motiv b-a-c-h ni bil še senca proti spretni izpeljavi dné 30. avgusta.

In orgle? Res bas mogočen, samostalen, a vendar ne presilen, mixture kažejo svoj značaj, pa ne uganjajo sitnosti drugim glasovom, pleno je veli-časten; a kar mi je nad vse ugajalo je nežni tretji manual. Res da je sestavljen za spremljevanje samo ženskega petja, a tudi sam za se tako ljubo prijazno doni, da nisem še slišal tako sladkih glasov ne v Dunajski rezidenci, ne v različnih cerkvah divne Italije. — Pravi strokovnjak napravil je dispozicijo in veščak je po njej natančno ravnal delo. Ko bi ne bil nič družega užil v Ljubljani o priliki katoliškega shoda, kakor le prebil tisto uro v nunski cerkvi, bi mi ne bilo žal ne za trud ne za denar onih dni.

Še nekaj! V posebnem odseku obravnavala se je 30. avg. glasba, posebej še cerkvena. Ne bom omenjal izvrstnega govora g. H. Sattnerja. Izborni referat mora Cerk. Glasbenik posebej prinesiti, le opozoril bi na nje že na tem mestu one, ki imajo kake predsodke do glasbe, one, ki ne pomislijo koliko vpliva pravilni pouk v petji že pri malem otroku na njegove dušne zmožnosti.

Referent je pri 3. točki resolucije omenjal letošnji Gallus-ov koncert, ki je vse točke izvajal v latinskem jeziku. Ste li slišali takrat, g. vrednik, ironični vsklik: „latinizatorji“ in na to splošno veselost? Govornik povdarja: „Občinstvo je napolnilo prostorno dvorano, če tudi je bil ves program la-tinski“. Zopet se oglasi hudomušni nagajivec z opombo: „Oh ti grobokopi naroda!“, kar izvabi navzočim pomilovalen smeh. Ni li to napredek, za kate-rega je ledino oralo Cecilijino društvo? Nam se je očitalo, da izpodrivamo slovenščino iz cerkve, a sedaj vidijo sami, da tega nismo storili, pač pa pri-pomogli Slovencem do boljšega okusa in višje stopinje. Gallus-ov koncert bi gotovo ne bil toliko zanimal, ako bi ne bilo naše društvo že toliko časa mu pot pripravljalo. To je priznanje, molčeče, a vendar dovolj glasno priznanje.

Glejte, to so vzroki, da Vam letos s posebnim veseljem napravim po-ročilo o občnem zboru. Sedaj pa k stvari!

Razgovori v II. odseku kat. shoda o „krščanski vedi in umetnosti“ trajali so blizo do poludne. Navzoči so bili že dokaj utrujeni, zato je ostalo le

*) Bila je orglavka — č. m. Eleonora Hudovernik. Vr.

pičlo število v dvorani, ko je društveni predsednik mil. g. prošt dr. A. Jarc otvoril občni zbor. Govoril je nekako tako le:

„Šestnajst let že obstoji Cecilijino društvo, devetkrat smo se že snidli k občnem zboru, zadnjč 17. oktobra 1889. Moja dolžnost, kot predsednika, je le Vas prisrčno pozdraviti in to storim tolikanj rajši, ker vidim očiten napredek cerkvene glasbe na Slovenskem. Ni sicer moj namen vse podrobno našteti, kaj in kako je naše društvo delovalo, to bodo že storili gg. tajnik, blagajnik in glasbeni vodja; a dovolite da Vam le površno načrtam stanje društva v zadnjih letih. Zapreke so se stavile našemu prizadevanji, ovire delale celo tam, kjer jih niti pričakovali nismo, predsodke in nezaupanja so imeli celo omikani v naše početje. Polagoma se ovire umikajo, nezaupnost izginjeva in naše društvo se počasi krepi in raste. Orglarska šola dela v praktičnem obziru dobro, dokaz je, da vseh oglašanih učencev niti sprejemati ne moremo radi tesnega prostora in pičlih dohodkov. Tal si pridobivamo po vsem Slovenskem; saj se oglašajo prosilci iz vseh slov, pokrajin. Gerkv. Glasbenik pomaga v teoriji, razpravlja o glasbi gledé njene vrednosti, zgodovine in liturgije, poroča koliko se trudijo v raznih krajih za razvoj in napredek cerkvenega petja, in njegova glasbena priloga podaja pripravne umotvore za naše razmere. Želeti bi bilo C. Glasbeniku le večjega števila naročnikov. Res da se je v zadnjem času njih krog nekoliko razširil, celo gg. bogoslovci, ki težko utrpe kaki krajcar, so se ga tesno oklenili. Letos bilo je samo med njimi 23 naročnikov. Gotovo je to veselo znamenje, kajti oni ne bodo sami zvesti ostali, temveč ko pridejo na svoje službe, bodo tudi druge pridobivali, in ob enem v smislu našega društva navdušeno delovali.

V finanenem obziru smo bili sicer nekoliko nazadovali, a naš prevzvišeni pokrovitelj prišel nam je na pomoč, da se je vse pogladilo. Prosim pa g. tajnika, naj Vam natančneje poroča!

Društveni tajnik g. Gnjezda poroča:

Slavni zbor! „Cecilijino društvo“ ljubljanske škofije obhaja danes svoj 9. občni zbor. Ko je bil društveni odbor sklenil, zborovati o priliki I. slovenskega katoliškega shoda, nekaterim to ni bilo všeč in stavilo se je vprašanje: „Zakaj ravno zdaj?“ — Odgovor na to vprašanje dá katoliški shod sam, čegar namen je, da se udeležniki navdušujejo za sveto katoliško stvar, da se njih mišljenje, hotenje, v obče vse življenje vzbudi in okrepi za Boga in sv. Cerkev; — namen, kateri se strinja z smotrom Cecil. društva: povečevati službo božjo z dostojno glasbo po določbah sv. Cerkve Bogu v slavo ter vernikom v spodbudo. In saj je pripravljalni odbor I. slov. katol. shoda sam odločil poseben odsek za „krščansko vedo in umetnost“, v kateri poslednji ravno „cerkvena glasba“, kakor nas zgodovina in skušnja uči, prvo mesto zavzema.

Prepričan sem, da smo vsi, ki smo se tukaj zbrali, prinesli seboj blago voljo in gorko srce za prosep našega Cecilijinega društva, da po svoji moči odstranimo, kar se ne strinja z njegovim namenom ter ukrenemo to, kar ga povzdigne do one stopnje, katero si je postavilo o svojem pričetku. — Treba torej, da pogledamo malo nazaj, a da pogledamo tudi naprej; in na-

loga tajnikova je poročati o preteklosti ter s tem tudi kazati na zaželjeno prihodnost.

Kakor na svetu v občeh, v cerkvi, v državah, v narodih in v človeškem življenju ni stalnega postanka, marveč se vse giblje zdaj naprej, zdaj nazaj; enako tudi z našim društvom. Pred 16 leti vkrcali smo se na ladijo, katera na svojem pročelju imé „Musica sacra“ nosi pod belo-rdečo zastavo device mučenice sv. Cecilije. Krmilnik so ji sv. Oče sam, kateri jo vodijo gledajoč na kompas „Čast božja in blagor vernikov“. Brodarji in veslarji smo mi udje „Cecil. društva“, katerih dolžnost je, radovoljno in neprestano delati po komandi cerkvenih določb in ukazov, danih nam po „Congr. S. R.“ — Ko smo zasedli svoje prostore na „Muziki sakri“, napolnjevala je radost naša sreča in sladka nada nas je navdajala, da bomo vedno imeli srečno vožnjo. Saj je pa tudi pihal ugoden veter svetega navdušenja in ljubezni do matere katoliške cerkve. A kmalu so se prikazale nevarne klečeti preteče pogin naši ladiji, vzdignili so se nasprotni vetrovi, ovirajoči ji daljno pot, nastala je tišina, da skoro nismo mogli naprej. Veslarji so se sicer trudili, a marsikateri se je naveličal mučnega dela, vrgel veslo iz rok, sladko zadremal meneč: Čemu se bodem brezvspešno sili upiral, naj drugi veslajo, ako jih volja? — Zapovedujoči klic: „Moštvo na krov!“ „in raztegnite jadra!“ vzdramil je sicer tega ali unega zaspanca; toda tudi teh ne za dolgo časa. Ob občnih zborih se še kdo ogreje, morda tudi vname za sveto cerkveno petje; a ta ogenj kmalu ugasne, ker mu manjka zdatnega goriva.

Toda, slavni zbor, pustimo podobo na strani; vsi vemo, kaj da pomenja. — Kakor zdravnik po vzroku bolezni poprašuje, treba, da tudi mi preiskujemo, kaj da zlasti ovira razvitek našega „Cecil. društva“ ter razcvitanje dostojne plemenite cerkvene glasbe? Je-li mari glavna zapreka slabi in malo razviti okus pevcev in ljudstva? Ne; kajti ta se dá zboljšati, kakor nas skušnja uči. — Je-li mari strah ali mrzkost proti latinskemu jeziku ali koralu? Ne; kajti na mnogih krajih so to antipatijo premagali in ljudstvo se nikakor ni puntalo; puntali so se le drugi. So-li mari naše nekako skromne pevske moči? Ne; saj brez poskušanj pri nobeni stvari ne prideš dalje, in nekoliko truda pri toliko vzvišeni reči niti ne pride v poštev. — So-li mari naše res borno plačane orglarske službe? Tudi ne; saj je pred 18 stoletji 72 môž celo brezplačno veliko več storilo, kot glasbo reformovalo; in to stoji še dandanes jako trdno. — So-li mari orglavci premalo izvežbani? — Na to odgovorim, da, ako nastavljeni orglavci navod, ki so ga prejeli v orglarski šoli, dobro vporabijo, svojo vednost z marljivim daljšim učenjem razširjajo, — da zadostujejo svojemu poklicu.

Kaj torej posebno ovira razvoj cerkvene glasbe (oziroma našega Cecil. društva)? Ravno nasprotje tega, kar ga najbolje pospešuje t. j. občna verska unema in cerkveno mišljenje. — Verska malomarnost, brezbržnost ali direktna mrzkost do vsega, kar je rimsko, kar je cerkveno je največji kamen, kateri nam pot zapira. Da jih je toliko, katerim cerkev ne diši in jim je vsaka minuta daljšega bivanja v njej pol večnosti; kateri imajo za vse drugo časa, truda in denarja v obilici, a za cerkveno umetnost, sv. glasbo, ne proste minute niti črnega bora; kateri prepevajo po raznih posvetnih društvih, za

čas božjo in vnemo naroda pa še ust odpreti nočejo: to tje glavna ovira! Čudno! sedanji čas vedno vpije po omiki in obrazovalnih sredstvih. Eno izmed najboljših in najblažjih obrazovalnih sredstev pa, ker ono vsega človeka v njegovem dušnim življenji prešine in prevzame, je gotovo in brez dvojbe — glasba in zlasti cerkvena glasba, ker ima namen, človeka povzdigniti k Bogu. Dobro! poprimimo se tega sredstva te plemenite umetnosti, povzdignimo jo do one stopnje, na kateri so njene sestre, druge umetnosti. —

Pred tremi leti je naše društvo obhajalo zadnjič svoj glavni zbor. Posebnih dogodkov danes nimamo zabilježiti. Občno stanje njegovo označil sem v zgoraj navedenim. Lahko bi bilo boljše, veliko boljše, da je več uneme; a obupali nikdar nismo, ne bodemo, ne smemo. Znamenja se kažejo, da se bode vreme na boljše obrnilo. Lansko leto obhajala se je 300letnica smrti cerkv. glasbenega velikana, našega rojaka, Jakoba Gallus-a s tem, da je naš glasbeni vodja g. A. Foerster s pomnoženim stolniškim zborom dne 12. jul. izvršil r. mojstra krasno prej nam neznano mašo „Elisabeth Zachariae“ in ž njo okusiti dal sladek sad Gallus-ovega genija. Isti dan došla je brzojavka od iskrenega cecilijanca z Dunaja, posneta iz cerkvenega hymnusa: „Gallus jacentes excitet — Et somnolentos increpet! — Qui eius vocem audiunt, — Corroboret, lactificet!“ — Dà, te želje hranijo, rekel bi, proroške besede; kajti Gallus navdušil je ne le Cecilijance, marveč tudi druge. Vrla „Matica Slovenska“ priredila je našemu slavnemu rojaku dne 9. majnika t. l. sijajen koncert zgoj Gallus-ovih skladb ter ž njim vnela poslušalce za umetno cerkv. petje. Izrecimo tu „Matici slovenski“ iskreno zahvalo za njen ukrep, s katerim je nam cecilijancem podala prijazno roko in ob enem dala migljaj, kaj da imamo tudi mi storiti. Ne morem zamolčati na tem mestu marljivega g. Jos. Mantuanija, kateri si je izvolil težavno à častno nalogo po knjižnicah in arhivih raznih krajev iskati Gallus-ovih pozabljenih skladb — kar se mu je dobro posrečilo. Hvala mu lepa na njegovem trudu! — Veseli me tudi, da morem sl. zboru poročati o nadepolnem gibanji mladega duhovskega naraščaja. Zvezalo se je lepo število gg. bogoslovcev ljubljanskih, že zdaj se navduševati in delati za cerkveno glasbo v smislu „Cecil. društva“ t. j. v duhu cerkvenem. Imenitno je to početje; ker se število prvotnih cecilijancev leto za letom krči. Kam bi prišli, ako bi ne bilo semena za prihodnost? — Hvalno mi je omenjati še lepega napredka tukajšnjega uršulinskega cerkv. zbora. Ne bodem ga opisoval, ker véim, da bi s hvalo na tem kraji žalil ponižne gospé nune; a ne morem si kaj, da ne bi tu očitno povabil vsih udeležencev I. slov. kat. shoda za danes popoldné ob 1/25. uri v nunsko cerkev. Sami bodete slišali, kaj da se dá storiti za cerkveno petje, kadar je volja blaga.

O delovanju društvenega odbora imam poročati, da je imel od zadnjega občnega zbora 8 sej, katerim je bil večinoma predmet orglarska šola. Pri zadnjem občnem zboru l. 1889. izrazila se je bila želja, takoj prihodnje leto ga zopet sklicati in to kje zunaj Ljubljane. Dr. odbor se je oziral na to željo, izbral je za shod jako ugoden kraj, prosilo se je, (kakor se spodobi) tamošnje duhovno predstojništvo dovoljenja, mesto katerega pa je prišla odklonitev prošnje. Žal, da je tako prišlo. — Na poziv in vprašanje vis. čast. knezošk. ordinariata ljubljanskega, kako bi se dalo zboljšati cerkveno petje

ljudskih šol, odgovorilo se je, da bi se to dalo storiti s primerno malo pesmarico. Ob enem naprosil se je č. g. p. Ang. Hribar, naj blagovoli sodelovati in odboru predložiti tako pesmaričico. — Povodom letošnje mednarodne glasbene in gledališčne razstave na Dunaji vabil je dotični odbor naše „Cec. društvo“, naj se tudi ono udeleži razstave, kar se je zgodilo, — mislim da da ne v sramoto našemu društvu.

Gledé števila društvenikov mora se reči, da tudi od zadnjega obénega zbora sém nazadujemo; isto velja o plačujočih naročnikih na društveno glasilo „Cerkv. Glasbenik“. —

Mesto pritožbe ali kake druge opazke radi te obžalovanja vredne prikazni, le kličem, kakor smo tudi včeraj popoludne v stolnici peli in klicali:

Veni sancte Spiritus — Et emitte coelitus — Lucis tuae radium!

Lava, quod est sordidum; — Riga, quod est aridum; — Sana, quod est saucium.

Flecte, quod est rigidum; — Fove, quod est frigidum; — Rege, quod est devium! (Odobranje.) (Konec prih.)

Cerkv. glasbeni vspev o IX. obénem zboru „Cecil. društva“ v Ljubljani.

Dné 29. avg. ob 5. uri v stolnici:

Adoro te zl. E. Frey; Veni sancte Spiritus zl. M. Brosig; Tantum ergo & Genitori (po rimskem obredu) zl. H. Oberhoffer; Laudate Dominum harm. A. Foerster.

Dné 30. avg. ob 8. zjutraj v stolnici:

Missa votiva de Spiritu Sancto. Introitus — koral; Missa solemnis op. 25. — A. Foerster; Graduale — koral; po recitovanem pravilnem ofertoriji: Laus et perennis gloria za dva zbora — Jak. Gallus. Communio — koral.

Ob 1/5. pop. v nunski cerkvi: Adoratio Sanctissimi Sacramenti.

1. Predigra in fuga v A-moll, op. 12. zl. M. Brosig. 2. a) Laus iste a Deo factus est, koralni graduale. 2. b) Anima Christi, 4glasno zl. P. Thielen. 3. Ofertoire za orgle, op. 39. zl. A. Guilmant. 4. a) Gaudens gaudebo, koralni introitus in f. Im mac. Conc. B. M. V. s spremljevanjem orgel. 4. b) Pesem k sv. Devici, zl. E. Hudovernik. 5. Fuga po svojem imenu zl. Seb. Bach. 6. a) Gloria iz maše in hon. s Franc. X. zl. Fr. Witt. 6. b) Hrepenenje po presv. R. Telesu, 4glasno z orglami zl. P. H. Sattner. 7. Andante, op. 47. spreminjajoče registrovano, M. Brosig. 8. a) Herz-Jesu-Lied, dvospjev z orglami, zl. P. Thielen. 8. b) Tantum ergo & Genitori, — blagoslov s sv. R. Telesom po rimskem obredu — zl. P. Ang. Hribar. 8. c) Laudate Dominum 4glasno. 9. a) Postludium, zl. Stolze. 9. b) Finale poleg Händelovega motiva op. 15, s polnimi orglami zl. A. Guilmant.

Dné 31. avg. ob 1/8. zjutraj v stolni cerkvi:

Zasebna sv. maša. Pesmi domačih skladateljev v slovenskem jeziku: J. Fabian, A. Foerster, P. A. Hribar, A. Nedvéd, Fr. Gerbič, L. Belar, D. Fajgelj, P. H. Sattner, Bl. Potočnik, M. Budna, G. Rihtar.

D o p i s i.

Škofja Loka. V kapucinski cerkvi sv. Ane pelo se je: Sv. Ane dan 26. julija Tantum ergo v C št. 1 Schöpf op. 54. Introitus „Gaudeamus“, Communio „Diffusa est“, kora

Missa in hon. St. Petri et Pauli, Ig. Hladnik. Graduale „Dilexisti“, Bernard Pirnat. Offertor. „Filiae regum“ v C, Ig. Hladnik, in Bone Deus, Nedvéd. K zadnjemu Evang. Sv. Ana iz Cecilije, po zadnjem blagoslovu „Laudate“ iz Cecilije.

Popoldan pri blagoslovu Tantum ergo v F št. 4. Schöpf op. 54.

O porciunkuli 1. avgusta: Pri litanijah Tantum ergo v C št. 8 Schöpf op. 54. Lavret. litan. v F — A. Foerster op. 17. Po zadnjem blagoslovu „Laudate“ iz Cecilije. Pri darovanju (ofer) iz Cecilije št. 249.

2. avgusta: Pri slovesni maši: Tantum ergo v B Sandtner 5 glasni. Introitus „Terribilis“, Communio „Domus mea“ koral. Missa solemnis, A. Foerster op. 25. Graduale „Locus iste“ A. Foerster Cerkv. Gl. 22. IX. Offertor. „Domine Deus“ Hladnik Cerkv. Gl. 16 XII. in „Intende voci“ v Es. Andr. Bibl. Po zadnjem blagosl. „Laudate“ Jak. Gallus Cerkv. Gl. 18 XIV.

Popoldan pri blagoslovu in litanijah Tantum ergo v D št. 2 Schöpf op. 54. Litaniae lauretanae As. Te Deum C. Hladnik op. 10. Laudate iz Cecilije.

Maribor. Nove orgle pri sv. Ilju v slov. goricah. Dne 3. julija bile so posvečene in cerkveni rabi izročene prelepe nove orglje pri sv. Ilju. Delo sta prav mojstersko izvršila vrla domača umetnika brata Zupan v Kamni gorici pri Kropi (Gorenjsko). Delo stane 2400 gld. ter bode še poznim rodovom pripovedovalo o požrtovalnosti župnika č. g. M. Kelemine in vernih, Bogu in dušnemu pastirju svojemu vdanih župljanov lepe Šentilske župnije.

Orgle imajo 987 piščali, deloma lesenih, deloma cinastih, koje so v 15 pojočih spremenov razvrstene. Razun tega nahajaš v orglah troje postranskih vijakov in tri zbiralnike. Orgle imajo dva manuala in pedal. V manualih je po 54 tipk, od (C—f) v pedalu 27 tipk (od C—d).

V prvem manualu pojejo naslednji spremeni: 1. principal 8'; 2. bordun 16' (daje orglam posebno mogočen in veličasten glas); 3. gamba 8'; 4. gedeckt 8'; 5. octave 4'; 6. gemshorn 4'; 7. Cornett, trojen; 8. Mixtura, trojna 2'.

V drugem manualu nahajaš: 9. Geigenprincipal 8'; 10. Flüte harmonique 8'; 11. Aeoline 8'; 12. Flüte octavianta 4'.

Pedal: 13. Principal-bas 16'; 14. Subbas 16'; 15. Octavbas 8'.

Postranski vlaki: Manualkoppel, zveže prvi manual z drugim; Pedalkoppel, zveže pedal s prvim in z drugim manualom; Octavkoppel, kombinuje oktave na desno. Zbiralniki: Piano, mezzoforte in fortissimo.

Že iz omenjenega načrta (dispozicije) orgel strokovnjak lahko uvideva, da ni mojster skaza, kakor jih žal, da le premnogo imamo, orgel izumil in izvršil, temuč temeljito izobraženi umetnik. Kar se notranje sestave orgel tiče, moramo reči, da sta umetnika tudi naj-novejše iznajdbe v tej stroki porabila ter je vse tako trdno, lepo in vestno izdelano, da je veselje videti. Omara je jedna ter cerkvi primerno izdelana. Pred omaro je igralnik, igralec toraj gleda k altarju. Na dnu orgel je meh z jednim zajemalnikom. Da je dotok sape vedno enakomeren, nahaja se v orglah eden regulator. Ne čutiš tedaj niti najmanjšega tresljaja, pa tudi prideš iz plenu v eden sam ton nežnega spremena. Orgle so po novem sistemu, na stožke izdelane, toraj vsak glas prejema sapo iz posebne kancele ali cevi. Ventilčki in sploh vsa mehanika je tako skrbno pousnjena, da ni čuti najmanjšega ropota. Polne orgle napravijo mogočen, veličasten vtis, cerkvi primeren. Nežni spremeni očarajo poslušalca z milim svojim značajem. Kolikorkrat potegneš novi spremen, vselej si z nova in prijetno iznenaden. Intonacija je kaj čista in djal bi, odločna.

Z eno besedo: Akoravno delo nima mnogo spremenov, vendar z dobro vestjo priznavam, da se Iljčani lahko ponašajo, da imajo sedaj najboljše orgle v naši škofiji.

Vsem cerkvenim predstojnikom bodita tedaj brata umetnika toplo priporočena. Ne morem pa končati pričujoče recenzije orgel, da ne prosim vseh čč. gg. cerkv. predstojnikov, naj nikar ne gledajo pri naročevanji novih orgel na denar, temuč na izvršitev dela. Dobre orgle mnogo stanejo, a so zato trajne. Mojstri-skazi Vam pa za malo denarja slabe orgle napravijo, koje že čez leto in dan po novih kličejo!

L. Hudovernik.

Razne reči.

— Novi odbor „Cec. društva“, izvoljen o IX. občnem zboru v smislu § 9. društvenih pravil p. n. gospodje: predsednik — prošt dr. Anton Jarc, podpredsednik in tajnik — profesor Janez Gnjezda, blagajnik — kn. šk. tajnik Josip Šiška, glasbeni vodja — stolniški pevovodja Anton Foerster; odborniki — šolski vodja v p. Leopold Belar, sem. podvodja Ziga Bohinec, P. Angelik Hribar, častni kanonik Janez Rozman, P. Hugolin Sattner.

— † Umril je 28. avg. t. l. v Moravskih Budějovicah g. Jožef Foerster, oče vrednika naših prilog, v 88. letu svoje starosti. Pokojnik se je porodil l. 1804 v Mladi, Dovršivi 4 gimnazijske razrede v Mladi Boleslavi, šel je v pripravnico v Prago in dobil l. 1826. spričevalo. Od 1. jan. 1827. je bil v Mladi Boleslavi nastavljen kot pomožni učitelj, l. 1828. je dobil dekret na šolo v Osenicah in tako nastopil mesto učiteljsko po svojem očetu, ki je bil tam umrl. Petdeset let je lep čas, v katerem je pokojnik blagodejno deloval ne samo kot izvrsten učitelj (pohvalni dekreti c. kr. namestništva in škofijskega ordinarijata so ga imenovali najboljšega učitelja celega vikarijata), ampak tudi kot spretni glasbenik posebno v cerkveni glasbi. Iz daljnih krajev so prihajali k izpitu učitelji prepričati se, je li zares istina, da je ta šola tako dobra. Vsako nedeljo so se v cerkvi pele velike latinske maše najslavnejših skladateljev z orkestrom. Pokojnik je tudi mnogo komponoval, med drugim tudi 13 rekviem. Posloviljaj se slovesno 3. sept. 1877. v cerkvi in v šoli, kjer je, kakor uže rečeno, 50 let deloval, živel je pokojnik v penziji v Pragi, v Znojmu in zadnjič v Moravskih Budějovicah. Tu so blagega moža, ki je bil iskreni sin matere svete cerkve in Češke domovine, pokopali štiri njegovi sinovi: Jožef, kapelnik stolnice in profesor konservatorija v Pragi, Anton, kapelnik stolnice in vodja orglarske šole v Ljubljani, Alojzij, vodja šole in cerkvene glasbe v Smečnu na Českem in Karol, organist in vodja cerkvene glasbe v Moravskih Budějovicah.

— G. Ivan Pogačnik, doslej pevovodja nadžupnijske cerkve v Vipavi, kjer je uspešno deloval v cecilijanskem smislu, je prevzel enako službo pri mestni opatijski cerkvi v Celji; g. Miroslav Tomec, jako marljivi voditelj šentvidskega cerkvenega zbora, preselil se je v Maribor tamošnji stolnici. Dasi tudi jih bomo težko pogrešali v naši škofiji, vendar ne smemo toliko sebični biti, da ne bi jih privoščili sosedom, kateri takih mož tako silno potrebujejo.

— Gg. Inama in Lees sta slavnoznano Krutschek-ovo knjigo o cerkveni glasbi prevedla v italijansčino ter ji marsikaj važnega za italijanske razmere pridala. Častitati smemo na tem delu pisateljema in onim laškim duhovnikom in lajnikom, kateri se trudijo za nepotrebno zboljšanje sv. glasbe v svoji domovini.

— Princ — vladar bavarski je povzdignil kr. glasbeno šolo v Monakovem v akademijo glasbarstva.

Oglasnik.

„Missa in honorem s. Joseph“ ad IV. voces inaequales cum organo auctore P. Angelico Hribar O. S. Fr. In memoriam jubilai XXV annorum sacerdotii. Cena partiture 50 kr. Dobiva se pri Milicu ali v samostanu frančiškanskem. V spomin se dajejo le lepe reči; posebno pa v spomin na prvo sv. mašo, pred 25 leti darovano, si je gospod skladatelj izvolil najlepšo svojo skladbo, ki kaže tudi sad mnogoletnega delovanja na polji cerkvene glasbe. Ne bomo govorili, kakó je maša v strogo cerkvenem duhu zložena, niti razpravljali, kako da so razni motivi v posameznih glasovih razdeljeni, ker ima skladba po največjem obliki znane prve maše skladateljve, samo da je v novi maši vse bolj vzvišeno iznišljeno, globokeje čuteno in umetniško izdelano. Dobro bi bilo, ako bi se izdali posamezni glasovi; a to je le želja, katera se pri naših skromnih razmerah le težko izvršiti da. Čestitamo prísérno k jubileju in voščimo spomenici najlepši uspeh.

178 kadenc za orgle v porabo pri recitovanji, zložil J. Schildknecht. Cena 1 m. 60 v. pri Pustetu v Reznem. Kaj hočete praktičnejšega?

Predigre motive korala: Introitov, ofertorijev in komunij iz „Graduale romanum“ izdal J. G. Ed. Stehle (288 strani v prečnem formatu). Cena 6 m.; tudi tam. S pripevki 30 skladateljev. Učite se preludovati v duhu korala!

Pridane so listu 7. in 8. števil. priloge.

Odgovorni vrednik lista **Janez Gnjezda**. — Odgovorni vrednik glasb. priloge **Anton Foerster**, Zalaga Cecilijino društvo. — Tiska R. Milic.